

6. HAFTA

Ders İçeriđi

- Sağlık sigortasının arz ve talep üzerine etkisi
- deme Yöntemleri
 - Sağlık profesyonellerine geri ödeme yöntemleri

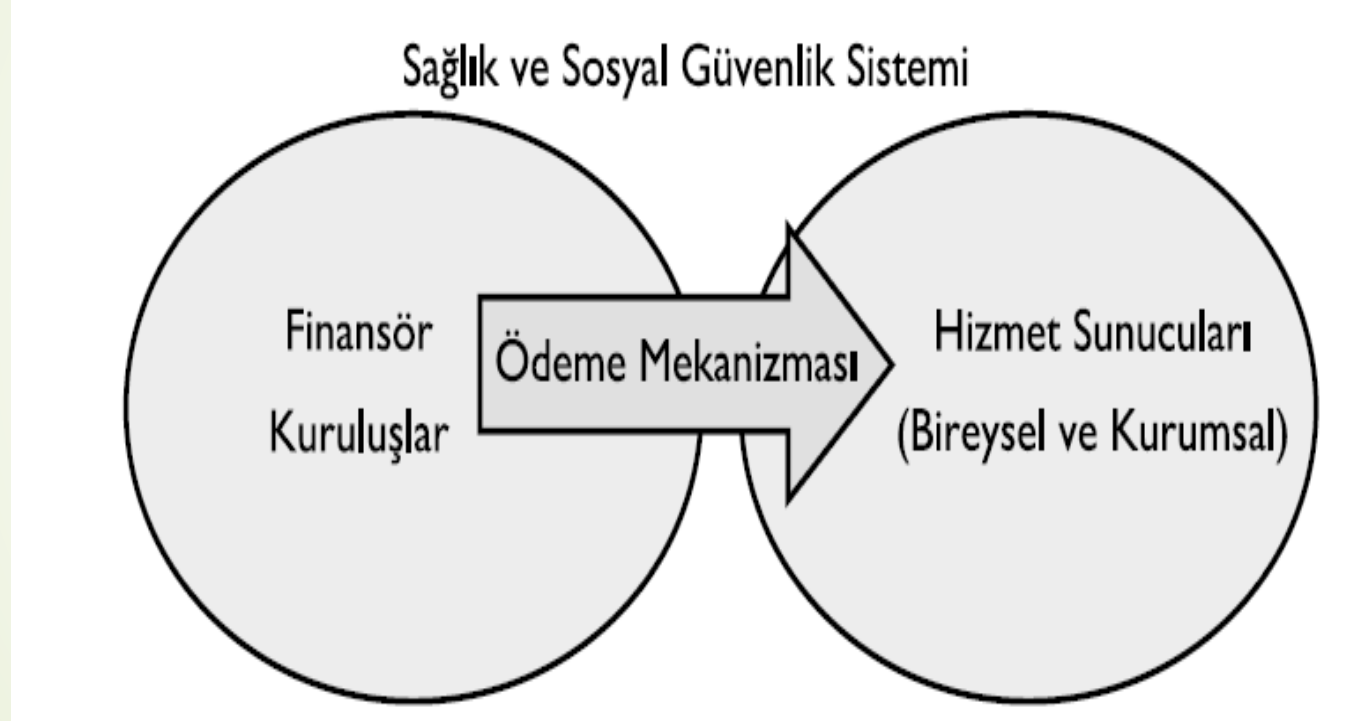
SAĞLIK SİGORTASININ TALEP VE ARZ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

- **Sağlık Sigortası**, hastanın sağlık hizmeti ile karşılaştığı noktada sifıra yakın bir fiyatta hizmet alımını sağlamaktadır.
- Bu durum kaçınılmaz olarak **hasta davranışını (talebi)** etkileyen bir faktördür.
- Sigorta kuruluşunun verilen hizmeti doktor ya da hastaneye geri ödeme şekli ise sağlık **arzını** etkilemektedir.
- Sigortanın arz/talep üzerindeki etkisi literatürde **«ahlaki tehlike» (moral hazard)** olarak adlandırılmaktadır.

SİGORTA BİREYİN DAVRANIŞINI İKİ ŞEKİLDE ETKİLEYEBİLİR

- SS sahibi olan kişide, sağlığının bozulmasına neden olacak etkenleri önemsememe veya önleyici sağlık hizmetlerini kullanmama gibi davranış değişiklikleri meydana gelmektedir.
- Sigortanın fiyat düşürücü etkisidir. Bireyin sigortalı olmadığı durumlarda talep etmeyeceği sağlık hizmetlerini, sigortalandıktan sonra düşük fiyatın etkisi ile talep etme olasılığıdır.

ÖDEME MEKANİZMASI

ARZ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ödeme sistemlerinin sınıflandırılması

- Hizmet miktarına göre ödeme
 - **Sabit ödemeler** (hizmetlerin artış ve azalışına göre değişmeyen ödeme sistemi)
 - **Değişken ödemeler** (üretilen hizmet miktarına göre değişen ödeme sistemi)

Arzı nasıl etkiler?

ARZ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ödeme sistemlerinin sınıflandırılması

- Alınan hizmetin zamanına göre ödeme
 - **Geriye yönelik** (hizmet sunumundan sonra tümüyle ya da kısmen yapılan ödemeler)
 - **İleriye yönelik** (sağlık hizmeti sunanlara önceden belirlenen ödeme oranları ve bütçeler vasıtası ile ödemeler)

Arz üzerindeki etkisi nasıl olabilir?

ÖDEME SİSTEMLERİ

- İyi tasarlanmış bir ödeme sistemi, gereksiz yere israf edilen kaynakları ve harcamaları engelleyebilir.
- Bu nedenle ödeme sistemini kurmak ve işletmek, sağlık politikacıları için önemli konulardan birisidir.

ÖDEME YÖNTEMLERİ

Tablo 5.1: Sağlık Profesyonellerine ve Sağlık Kuruluşlarına Ödeme Yöntemleri

Sağlık Profesyonellerine Ödeme Yöntemleri	Sağlık Kurumlarına Ödeme Yöntemleri
➤ Maaş Yöntemi	➤ Bütçe Ödemesi Yöntemi
➤ Hizmet Başına Ödeme Yöntemi	➤ Hizmet Başına Ödeme Yöntemi
➤ Kişi Başına Ödeme Yöntemi	➤ Günlük Ödemeler Yöntemi
➤ Prim Ödemesi Yöntemi	➤ Kişi Başına Ödeme Yöntemi
➤ Vaka Başına Ödeme Yöntemi	➤ Vaka Başına Ödeme Yöntemi
	➤ Düz Oranda Ödeme Yöntemi

SAĞLIK PROFESYONELLERİNE ÖDEME YÖNTEMLERİ

Bireysel sağlık hizmeti sunucuları; aile hekimleri uzmanlar, fizik tedavi uzmanları, diş hekimleri veya evde bakım hemşireleri olabilir.

Ancak sağlık profesyonellerine yapılan ödemelerden bahsedildiğinde literatürde genellikle hekimlere yapılan ödemeler esas alınmaktadır.

SAĞLIK PROFESYONELLERİNE ÖDEME YÖNTEMLERİ

1. Hekimlerin işlerinden tatmin olmaları sağlamalı,
2. Hasta tatmini sağlamalı,
3. Etkili ve verimli tıbbi bakım verilmesini sağlamalı,
4. Hekimlerin ihtiyaç duyulan bilim dallarında ve coğrafik bölgelerde çalışmasını teşvik etmeli,
5. Hizmet sunum sistemine uygun olmalı,
6. Parasal teşviklerle maliyet kontrolü arasındaki dengeyi korumalı,
7. Hekimlerin klinik özgürlüğünü kısıtlamamalıdır.

Maaş

Avantajları:

1. Hizmeti sunanların hiçbir hastayı reddetmesi mümkün değildir.
2. Hizmet sunanlar gereksiz tetkik ve tedavi yaptırma çabasına girmemektedir.
3. Hizmeti sunanlar çok az finansal risk altındadır. Gelir-gider hesabındaki kesinlik güven hissi yaratmaktadır.
4. Özellikle kompleks vakalarda doktorların ekip halinde çalışmasını teşvik etmektedir.
5. Hasta sadece gerekli olan hizmeti ve tedaviyi almaktadır.

6. Hastaların hizmete ulaşma şansı yüksektir.
7. Yöneticilerin finansal planlamalar yapma sürecini kolaylaştırmaktadır. Giderler değişken değildir, önceden bilinmektedir.
8. Maliyetleri aşağıya çekmektedir.
9. Yönetim giderlerini azaltmaktadır.

Dezavantajları:

1. Çalışanların verimliliklerini artıracak şekilde çalışmalarını sağlayacak finansal teşvik yoktur.
2. Emeğinin karşılığı alamadığını düşünen çalışanların motivasyonları düşmektedir.
3. Ücretinden tatmin olmayan sağlık çalışanları göreceli olarak daha fazla kazanabilecekleri özel sektörü tercih etmektedir.

4. Daha yüksek kalitede hizmet üretmeye teşvik etmemektedir. Hekimleri daha fazla hasta bakmaya ya da daha ileri yöntemleri kullanmaya yönlendirmez.
5. Hizmet sunucularının hasta memnuniyeti ve bakım kalitesine yönelik özel bir çaba göstermemeleri nedeniyle hekim-hasta ilişkileri zayıflamaktadır.
6. Maaş karşılık gelecek mesai saatleri, erişim kısıtlı olmasına neden olmaktadır.
7. Sağlık çalışanlarının zamanlarını iyi kullanamamaları uzun bekleme süresi ve kuyruklara sebep olabilmektedir.

Hizmet Başına Ödeme Yöntemi

Avantajları:

1. Hastalar en uygun düzeyde ve kalitede hizmet alabilmektedir.
2. Cerrahi işlemlerin tanımlanması ve miktarının belirlenmesi daha kolay olduğu için hastaların hizmete erişimi de olumlu yönde etkilenmektedir.
3. Karmaşık ve uzmanlık isteyen hizmetlere ihtiyaç duyan hastaların bu hizmetlere erişimi daha kolay olmaktadır.
4. Hastaların hekim seçme ve değiştirme özgürlüğü bulunmaktadır.
5. Daha sağlıklı hastaları seçme yönünde sunuları teşvik etmeyen bir ödeme türüdür.

6. Sağlık hizmetinin kalitesi konusunda teşvik edicidir.
7. Hekimlerin motivasyonunu artırıcı etkisi vardır.
8. Yönetsel olarak uygulanması nispeten daha kolaydır.

Dezavantajları:

1. Gereğinden fazla üretime sebep olabilmektedir.
2. Gereğinden fazla hizmet üretimi gereksiz tıbbi müdahalelere neden olabilmektedir.
3. Fazla hizmet üretilmesi kalite ve maliyet alanlarına olumsuz yansımaktadır.
4. Gelir seviyesi daha yüksek olan bölgelerde hizmetlerin yoğunlaşması coğrafi ve sosyal eşitsizliklerin meydana gelmesine neden olur.
5. Önceden tahmin edilemeyen maliyetler oluşmaktadır.

6. Ödemeyi yapan kişi, sigortacı ya da hastanın kendisi hizmetin maliyeti bakımından tamamen risk altındadır.
7. Fatura işlem maliyetleri yüksektir ve sağlık hizmeti sunucuları tarafından gönderilen gereksiz faturaların izlenmesi için pahalı bir izleme sistemi kurulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Kişi Başına deme Yöntemi

Avantajları:

1. Finansal maliyetleri azaltma konusunda teşvik edici bir yöntemdir.
2. Hizmetler srekliлик arz etmektedir.
3. Hasta-hekim iliřkisi kuvvetlidir.
4. Yalnızca gerekli olan hizmetler alınmaktadır.
5. Koruyucu bakıma öncelik veren bir sistemdir.
6. Hekimlerin klinik değerlendirme ve karar verme özgürlüğü daha kısıtlıdır.
7. Yönetsel açıdan uygulanması kolaydır.

Dezavantajları:

1. Yalnızca daha az sağlık sorunu olan ya da bakımı daha az maliyetli olan hastalara yönlendirme olabilir. Bu durum karmaşık ve maliyetli bakım gerektiren hastaların hizmete ulaşmasını zorlaştırır.
2. Hastalar ihtiyaçları olandan daha az hizmet alabilir.
3. Hastaların hekimlerini istedikleri zaman değiştirmeleri mümkün olmayabilir.
4. Hekimler yüksek kalitedeki sağlık hizmetlerini sınırlandırmak isteyebilir; çünkü bu tip hizmetler ek maliyet oluşturmaktadır.
5. Diğer hizmet basamaklarına olan sevgi artırabilir.

Prim Ödemesi

19

Avantajları:

1. Bazı sağlık politikası hedeflerine ulaşılması ve yaygınlaştırılmasında önemli etkileri bulunmaktadır.
2. Hizmet maliyetlerinin ve üretim giderlerinin miktarının azaltılmasını sağlayabilir.

Dezavantajları:

1. Kötü kullanımlara ve haksız kazançlara yol açabilir.
2. Hizmet kalitesinde ve miktarında azalışa neden olabilir.
3. Yönetsel olarak uygulanması zordur. Özellikle hizmet sunucularının izlenmesi için bilgi sistemleri aracılığıyla kayıtlar önem taşımaktadır.

Vaka Başına Ödeme Yöntemi

Avantajları:

1. Maliyetlerin kontrol altına alınarak azaltılmasında önemli bir potansiyele sahiptir.
2. Hastaya mümkün olduğunca çok işlem yapma gibi ekonomik unsurları içermemektedir.
3. Hastanın yatış süresini uzatma eğilimini ortadan kaldırmaktadır.
4. Belirli bir vakanın tedavisi için gerekli zaman ve malzeme kullanımını azaltabilmektedir.
5. Ödeme hizmet sunum sürecinde katılan birçok faktörü dikkate aldığı için daha adildir.

Dezavantajları:

1. Yönetsel ve uygulama açısından oldukça karmaşık ve güçtür.
2. Hizmet sunucusu var olmayan vakalara ilişkin faturalar gönderebilmektedir. Bu durumda izleme ve faturalı düzeltme faaliyetleri de yüksek olmaktadır.
3. Vaka başına maliyeti düşürmek için kaliteden taviz verilebilmektedir.
4. Hastayı gerçek ait olduğu tanı grubunda değil, fiyatı daha yüksek olan tanı grubunda sınıflamak gibi sahtekarlıklara sebebiyet verebilmektedir.

Sorular ve Katkılar..

